

Tantárgy neve: Etológia MTB7037	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása : Kötelező tárgy	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” 60../40.. (kredit%)	
A tanóra típusa és óraszám a: 14 óra előadás és 14 óra gyakorlat az adott félévben Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további módok, jellemzők : -	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok : -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3.	
Előtanulmányi feltételek: -	
Tantárgy-leírás : az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása 3-4 mondatban, valamint 14 (végzős MSc esetén 9) hetes bontásban az előadások	
Tantárgy-leírás: A vadgazdálkodási szakemberek nem nélkülözhetik az adott élőlények viselkedésével kapcsolatos ismereteket. Az etológia az alapja a korszerű, eredményes és ugyanakkor szakszerű vadgazdálkodásnak. Az egyes vadászható (és védett) állatfajok szokásainak, viselkedésének ismerete egyben a vadászat, vadgazdálkodás feltétele. Az élőhelyfejlesztés, takarmányozás, vadtenyésztés, vadvédelem és a vadászati módok alkalmazása egyaránt az illető vadfaj viselkedésének a függvénye. Ezekkel kapcsolatban kívánja a tárgy a fontosnak tartott ismereteket összegezni. Tantárgyi tematika: 1. Az etológia története 2. A magatartásszabályozás endogén tényezői 3. Zárt genetikai programok (reflex és taxis) 4. Zárt genetikai programok (öröklött mozgási mintázat, plasztikus viselkedés) 5. Nyitott genetikai programok (embrionális tanulás, imprinting) 6. Nyitott genetikai programok 7. Tanult magatartásformák 8. A csoportalkotás 9. Az agresszió, Rangsor-dominancia 10. Territorialitás 11. A kommunikáció 12. Szaporodással kapcsolatos viselkedésformák 13. Létfenntartási magatartásformák 14. A viselkedés kialakulására ható szelekció	
Tantárgy-leírás : az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása 3-4 mondatban, valamint 14 (végzős MSc esetén 9) hetes bontásban a gyakorlatok	
A gyakorlat általános célja: Az etológia gyakorlatok célja, hogy gyakorlati példákkal elmélyítse az elméleti etológia legfontosabb szabályait, a hallgatók konkrét állati viselkedésformákat, etogramokat tudjanak elemezni és értelmezni. Tudjon a hallgató példákat ismertetni a különböző magatartásformákra. Felismerjék a vadgazdálkodásban előforduló fajok viselkedésének legfontosabb elemeit, úgy hogy az a gyakorlati vadgazdálkodásban hasznosítani tudják.	

1. Az etológia vizsgálati módszerei
2. A homeosztázis szerepe
3. Feltétlen reflex
4. Gének által irányított tanulás
5. Asszociatív és operáns tanulás példákkal
6. Belátásos és szociális tanulás példákkal
7. A csoportképzés előnyei példák bemutatásával
8. Hierarchia a társas kapcsolatokban
9. A kémiai és az akusztikus szignálok
10. Vizuális szignálok az állatvilágban
11. Az agresszió és a játék az állatok viselkedésében
12. Szaporodással kapcsolatos viselkedésformák
13. Konfortmozgások az állatvilágban
14. A tájékozódás szerepe az állatoknál

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

1. Bihari Z. (2008): Etológia Egyetemi jegyzet. Debrecen
2. Barash D.P. (1980): Szociobiológia és viselkedés. Natura, Budapest 239pp.
3. Barta Z., Liker A., Székely T. (szerk.) (2002): Viselkedésökológia. Osiris Kiadó, Budapest 242. p.
4. Csányi V. (1994): Etológia. Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., Budapest 755.p.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a vadbiológia és vadgazdálkodás területének főbb alapfogalmait, tényeit, az ágazati jellegzetességeket, összefüggéseket és a szakterület szaknyelvi szókincsét.
- Ismeri és érti a vadgazdálkodásban végbemenő folyamatok általános összefüggéseit, kölcsönhatásait, rendelkezik az ehhez szükséges legfontosabb elméleti és módszertani alapokkal, a kapcsolódó gyakorlati ismeretekkel.

b) képességei

- Képes a szakterületre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes elemzésre, alapvető összefüggések feltárására, önálló következtetések levonására.
- Képes az írásbeli és szóbeli kommunikációt segítő eszközök hatékony alkalmazására.

c) attitűdje:

- Vállalja és hitelesen képviseli a vadgazdálkodás és a vadbiológia ökológiai, gazdasági és társadalmi szerepét.
- Nyitott a vadbiológia és a kapcsolódó tudományterületek alapvető eredményeinek és jellemzőinek hiteles közvetítésére szakmai és nem szakmai célcsoportok számára egyaránt.

d) autonómiája és felelőssége:

Felelősen képes anyanyelvén szakterülete tudásanyagának összegző értékelésére, azok szóbeli és írásos közvetítésére szakmai közönség számára is. A szakterületével kapcsolatos idegen nyelvű információkat megérti, a vadgazdálkodáshoz kapcsolódó speciális szak kifejezéseket önállóan alkalmazza.

- Szakmai irányítás mellett képes kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő, közvetlen irányítására.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Szendrei László, egyetemi adjunktus
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): -
Évközi ellenőrzés módja (pl. 1 db évközi zárthelyi dolgozat):
-
Számonkérés módszereinek részletei (pl. szóbeli, írásbeli, szóbeli és írásbeli, gyakorlati jegy, megajánlott jegy, stb.):
Írásbeli vizsga
Az aláírás megszerzésének feltételei (pl. jegyzőkönyv, tanulmány, tervezési feladat dokumentációja, stb.):
5 oldalas anyag összeállítása példákkal a tanult etológiai magatartásformákra
Vizsgakérdések, tételsor:
1. Zárt genetikai programok felsorolása és rövid jellemzésük 2. Belátásos tanulás 3. Hierarchia a társas kapcsolatokban 4. A csoportképzés hátrányai az állatok viselkedésében 5. A játék mint viselkedés forma 6. Milyen előnyei vannak a rangsornak? 7. Írjon példát öröklött mozgási mintázatra! 8. Milyen jelentősége van az embrionális tanulásnak az állatok viselkedésére? 9. Jellemezze az agressziót! 10. A feromonok mint kémiai szignálok 11. Nyitott genetikai programok felsorolása és rövid jellemzésük 12. Öröklött mozgási mintázat 13. Vérségi csoportok 14. Csoportképzés előnyei 15. Komfortmozgások bemutatása